Рік II. ч. 104. (260) Пятниця, 16. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрасе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол. Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Німецький наступ у півн. Африці

БЕРЛІН, 15. 5. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:**

Останньої ночі німецьке летунство затопило на морі на схід від Сандерленд три ворожі торговельні кораблі загальної містоти 14.000 тон і бомбардувало багато важних пристаней в південній і середній Англії.

В **Північній Африці** заломився англійський наступ проти становищ одної італійської боєвої одиниці. Англійський наступ піддержували повзи. При тій нагоді англійці втратили шість повзів. Дальші бої принесли місцеві успіхи німецько-італійським відділам. У районі Солюму стежні відділи німецького африканського корпусу продерлися далеко на схід і на південний схід. Вдень і вночі німецькі ловецькі відділи знову успішно атакували летовище Люка. Люка.

Вчора ввечері ворог бомбардував слабими силами острів **Гельголянд.** Налет не спричинив ніяких шкід військового значіння. Його жертвою стали тільки мешкальні доми та кілька вбитих і ранених між цивільним населенням. Німецька протилетунська артилерія зістрілила два британські літаки. Над Німеччиною не було останньої ночі ніяких летунських боїв.

Залога одного стежного літака з сотником Пріцлем, ст. десятником Гайнеманом і Гопе та підстаршиною Гайзом, відзначилася підчас важких летів над Англією, коли робила світлини. В боях у Північній Африці особливою холоднокровністю й хоробрістю відзначився пор. Шульце з відділу стежних летунів.

Франція перед великими рішеннями

ВІШІ, 15. 5. — Про засідання французької ради міністрів у середу, видали таке урядове повідомлення:

„Засідання ради міністрів відбулося під проводом маршала Петена. Рада міністрів прийняла до відома й одноголосно ухвалила звіт адмірала Дарляна про німецько-французькі переговори. Наслідки цих переговорів виявляться в найближчій будучині".

В урядових французьких кругах зазначують, що адмірал Дарлян вернувся дуже вдоволений із розмови з Фірером.

Червоне море стає воєнним тереном

ПЕРЕСТОРОГА НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ.

БЕРЛІН, 15. 5. — Урядово подають: Внаслідок воєнних подій у східній частині Середземного моря треба числитися в майбутньому з воєнними діями німецьких військ на Червоному морі. Кожний корабель, що найдеться на цьому морському терені, який став воєнним тереном, може бути знищений мінами або іншими воєнними засобами. Тому німецький уряд перестерігає перед плавбою на небезпечному терені, яким є: північна частина Червоного моря включно до заливів Суезу та Акаби аж до північного зворотника. Звідси вилучені територіяльні води Савді-Арабії. Плавба по цих воєнних теренах, особливо для кораблів з паломниками, буде управильнена.

Палестинські араби в іракській армії

БЕЙРУТ, 15. 5. — Королівським декретом іменували провідника палестинського арабського повстання з 1936 р. **Фавзія Кавкія Бея** майором іракської армії. Як відомо, він виїхав до Іраку з відділом добровольців, щоб зорганізувати боротьбу проти англійців. Фравзі Кавкії Бей є іракським вояком і як такий підлягає іракському командуванню.

Італійське відзначення для ґен. Роммеля

РИМ, 15. 5. — Дня 9. ц. м. італійці святкували день армії та імперії. Король і цісар Віктор Еманіїл III-ий відзначив на предложення Муссолінія — **ґен. Ервіна Роммеля** командорським хрестом військового відзначення Сабавдія. Згаданий ордер надали ґен. Роммелеві як признання його великих військових заслуг і відваги, яку він проявив на становищі головного команданта німецького корпусу панцирних військ у Лібії. Одночасно шефа штабу німецького африканського корпусу підполк. **фон ден Борне** надiлили старшинським хрестом ордеру Сабавдія. Головний командант італійських збройних сил у Лібії ґен. Ґарібальді особисто передав ґен. Роммелеві і підполк. фон ден Борневі італійські відзначення.

Затонув корабель з анґлійським військом

БЕРЛІН, 15. 5. — Анґлійська управа Індії повідомила, що ворожий воєнний корабель затопив на Індійському океані британський озброєний торговельний корабель „Бербеті" містоти 5.000 тон. Він їздив на лінії між Бомбаєм і Перським заливом. Останніми часами його вживали для перевозу анґлійських військ в Іраку в Басрі. Завдяки свойому положенню в північно-західній частині Перського заливу Басра стала етапним центром усіх британських військ в Іраку.

Для наших родин

Краків, 15. травня 1941.

„Українське Видавництво" в Кракові видало за рік своєї праці багато цінних книжок і підручників. Їх консумує українське населення інтенсивно, бо відчуває брак книжки. Але останніми часами випустило Видавництво кілька таких цінних книжок, що на їх появу треба звернути особливу увагу із цього місця. Маємо на думці коротку „Історію українського письменства" проф. Богдана Лепкого, „Слово о полку Ігоревім", „Хрестоматія" українського письменства д-ра Є. Ю. Пеленського, „Двадцять літ неволі" Ю. Тарновича, кілька історичних повістей, господарських підручників та цінну публікацію І. Ільницького-Занковича „Вчімся військового слівництва", а з давніше виданих „Вибрані поезії" Антонича, „Іван Вишенський" І. Франка і т. п.

Всі ці книжки варті того, щоб їх поручити перш за все українським родинам. А варто їх поручити не тільки тому, щоби вони украшували наші доми, чи бібліотеки, якщо тепер може бути мова про бібліотеки в українських родинах, але передовсім тому, щоби наші громадяни й громадянки по більших і менших містах їх читали. Необхідно, щоби українці пригадували собі українську літературу, щоби не забували українських літературних клясиків, щоби пригадували собі про факт, що є українська літературна мова і, накінець, щоби, читаючи українську лектуру, менше зачитувалися в усяких брукових повістях та авантюрничих романах.

Та є ще одна причина, яка наказує нам саме з цього місця порушити цю справу, а це місяць травень, що є місяцем, присвяченим у нас роковинам смерти великого Ів. Франка. Як Шевченко, так і Франко, клали величезну вагу на поширення друкованого слова, зокрема доброї книжки в народі. Вже в найближчому часі появляться з друку, заходами „Українського Видавництва", деякі Франкові твори, як і вказівки про те, як святкувати його роковини. Реєстр книжок, що повинні знайтися на почесному місці в українських домах, ще збільшиться. Тим самим збільшиться кількість української лектури та добрих книжок, писаних зразковою, літературною, українською мовою.

А мову — як ми вже писали на цьому ж місці — треба плекати. Рівнорядно із цим треба плекати також українську книжку, треба ширити її культ, треба на ній виховувати й учити своїх дітей. Щодо дітей і молоді, то не треба забувати й про те, що „Українське Видавництво" видає окремі журнали, і для дітвори, і для молоді.

Словом, намагаймося якнайбільше читати свою літературу, а якнайменше користати із не наших випозичалень. Бо треба нам обновитись і отрястись із культурних впливів усякої лубочної літератури, яка ще, крім усього іншого, причиняється до засмічування нашої мови.

Приватне й національне господарство

Що перше — національне або збірне, чи одиничне або приватне господарство? Коли інжинір-механік має збудувати машину, якийсь складний механізм, то має він вправді згори опрацьований потрібний плян, але, заки дійде до змонтовання свойого твору, мусить спершу виготовити окремо кожну частину. Щойно опісля із цих поодиноких частин будує машину, як цілість. Такими складовими частинами національного господарства є одиничні або приватні господарства. І знову подібно, як при машині, чим більше вона скомплікована, тим більше частин складається на її цілість. Примітивна, нескладна машина має заледви кілька складових частин — примітивне, нерозбудоване національне господарство є функцією відносно малої кількости родів часткових господарств.

Що ж є ці одиничні або часткові господарства, які разом складаються на організм національного господарства? Хліборобство, купецтво, банки, ремесло (дрібна промисловість), комунікація — ось ці роди поодиноких ділянок національного господарства.

Коли в якійсь країні переважають хліборобські господарства, то національне господарство дістає там хліборобський характер. Люди в такій країні мають подостатком їдження, та мають замало машин, ходять гірше одягнені, примітивніші їхні знаряддя до праці, слабо розвинена техніка, низькі заробітки, фабричні продукти дуже дорогі, хліборобські задешеві. Таке некомплетне національне господарство не може бути самовистарчальним. Воно силою цивілізаційного поступу мешканців країни шукає природного доповнення при допомозі виміни товарів за посередництвом торговлі і в міру зросту потреб та вимог населення.

Подібне явище некомплетности національного господарства помічуємо й у країні виключно індустрійній. Тут, у повені фабричних коминів, сильно розвинена техніка, розбудована комунікаційна сітка, все — чи молоде, чи старе — їздить, як не мотором, то колесом, високі заробітки, люди елегантно повбирані, банкові каси й трезори угинаються від гроша й вартісних паперів, фабричні продукти дешеві — харчі й напитки дорогі. Щоденною журбою такої країни є виживлення мешканців. Тут творять магазини запасових харчів на випадок кризи. Національне господарство шукає тут свойого доповнення при допомозі торговлі, пошукуючи ринків збуту для надміру товарів, які у власному краю не можуть знайти покупця. Коли здобуття таких збутових ринків не йде по-доброму (в дорозі торговельних договорів), може відбуватися і силою (через війну).

Зупинимося ще на продуцентах. Розрізняємо два роди вирібників: а) таких, що виробляють матеріяльні добра й б) таких, що творять нематеріяльні, або ідеальні добра. Про перших нема чого багато говорити. Кожному ясно, що вони виробляють. Натомість винахідник, талановитий організатор, учений, поет, письменник і мистець — ось ці продуценти ідеальних дібр, яких не дається в даній хвилині уняти в конкретну форму та належно оцінити. Ці твори живуть довше від звичайного матеріяльного добра. З нашого найближчого окруження є такими типовими представниками продуцентів нематеріяльних дібр хоча б лікар, або учитель. Лікар на підставі свого знання і вичування, які беззастережно не є матеріяльного походження, може нам своєю порадою привернути здоровля, ба, навіть вирятувати життя, цебто дати цінноці, яких не дасться ніякими матеріяльними засобами означити. Учитель, який виховує та вчить нераз покоління, щоби зробити з них добрих майбутніх членів нації та громадян і забезпечити їх відповідним та потрібним до життя знанням, творить також вартості вищого рівня, яких не можна ніяк матеріяльними засобами оформити. Таксамо полководець на фронті, коли своїми геніяльними стратегічними плянами спричинює побіду за побідою — є творцем ідеальних вартостей.

Національне господарство можна назвати повним, або комплетним тоді, коли є повна гармонія між хліборобством, промисловістю, торговлею, кредитовістю та комунікацією. Кожна з цих 5-ох ділянок розпадається на багато галузей, яких розвиток залежить від використання сил та засобів, що є до розпорядимости національного господарства. Коли рівновага між цими 5-ма ділянками захитана — найчастіше з природних причин (нпр., брак сировин) — тоді торговля, комунікація й кредитовість стараються принайменше конюнктурально цю рівновагу витримати. Коли ії з якихось важніших причин (нпр., загроза політичної самостійности) таки не дасться витримати, тоді настає кріза (нпр., безробіття, або обезцінення селянських продуктів).

Всі ці вгорі обговорені процеси відбуваються в неспоєному або свобідному національному господарстві. Дещо інакше проявляються вони у т. зв. кермованому або споєному національному господарстві. Тут може держава через відповідний натиск регулювати виробництво (через контингенти) та запотребування (карткова система). Вкінці ще одна примітка. Не можна уявити собі національного господарства без держави, яка ним піклується, означає його засяг, а в найновіших часах ним кермує та його організує й розвиває (в авторитарному або тотальному державному уладі).

Наука, яка займається прослідженням одиничного або приватного господарства, зветься одиничною, або приватною економією. Предметом національної економії є правила й закони, що кермують національним господарством.

Деякі економісти розрізняють такі ступні розвитку національного господарства: 1) скотарсько - аграрний, 2) аграрно-торговельний та 3) аграрно-торговельно-мануфактурний. Цей третій ступень відповідав би поняттю комплетного національного господарства.

Петро Смереканич.

ПАЛЕСТИНСЬКІ АРАБИ ПОМАГАЮТЬ ІРАКОВІ

БЕЙРУТ, 15. 5. — Уряд Іраку повідомив, що провідник арабського повстання в Палестині з 1936 р. ФаВзі Кавкії виїхав на один з фронтів. Кавкія супроводить кілька сот добровольців. Перед своїм відїздом Кавкії заявив, що саме тепер надійшов час, щоби почати війну з 1936 р. і на цей раз довести її вже до кінця.

Молоді іракські араби, що їм вдалося втекти з околиць **Басри**, яку обсадили англійці, розповідають жахливі речі про поведінку англійців. Вони виарештували й загнали до концентраційних таборів усю арабську молодь, що спосібна до військової служби. Щоби забезпечити себе перед саботажами, англійці багато людей порозстрілювали.

—o—

ГУВЕР ПРО ПОЛІТИКУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

НЮ-ЙОРК, 15. 5. — Колишній президент Злучених Держав **Герберт Гувер** заявив в одній зі своїх радієвих промов, що нарід Злучених Держав тоді опиниться у війні, коли вживе своєї фльоти. Злучені Держави непідготовані до війни, ані під військовим, ані під господарським оглядом. Всі американці рішені боронити західню півкулю, але не всі вони хотять війни. Було б краще, коли б Злучені Держави не приступили до війни. Далі Гувер зазначив, що це неправда, наче оборона Злучених Держав залежить від якогось іншого народу. Війна напевно принесе Злученим Державам господарське заломання й банкротство. Америка не спроможна до якогось походу на европейський суходіл. На те, щоби вдарити на Німеччину, Злучені Держави мусіли б мати, крім англійського війська, ще 5 мілонів власних вояків і 40 міліонів корабельного тонажу. Щоби стільки кораблів вибудувати, треба би десятьох літ. Та Злучені Держави не мають сьогодні навіть 300.000 вояків так озброєних, щоби вони могли протиставитися такій самій німецькій армії. Побіч того Злучені Держави не мають відповідного летунства, щоби вести війну. Більшість американського народу є проти того, щоби збройні сили Злучених Держав посилати куди-небудь, де загрожує небезпека. Також не відповідає правді, наче б то Злучені Держави вели війну. Вони опинилися в ризиковному положенні, але війна ще не проголошена. До війни прийде з тією хвилиною, коли вживуть фльоту.

Майбутнє англійських доміній

УОШИНГТОН, 15. 5. — Пресовий керманич уошингтонського представництва часопису „Ню Вік", зближеного до кругів Білого Дому, подає, що останні розмови Рузвелта з канадійським премієром вийшли далеко поза рямці офіційних інформацій. По вірodостойним вісткам, оба вони дискутували на теми, що сягають у післявоєнні взаємини у митних та валютових реформах, далі на теми післявоєнної фінансової допомоги для Канади й тіснішої співпраці обох країв вразі програної війни для Англії. Провідною думкою було таке саме єднання Канади із Злученими Державами, як сьогодні з Англією.

Канадійська справа не є відірваним фактом. Іншим британським домініям не лишається також нічого іншого, як також приймати з рук Злучених Держав більші кредити й підпорядковуватися контролі Уолстріт. Канада пішла перша під цим оглядом уже далеко.

Австралійський премієр Мензис, задержавшися по дорозі додому у Злучених Державах, мав із Рузвелтом розмову у справі такої самої співпраці. Натомість Англія не годна стримати своїх доміній від таких спокус.

— **ЗАТОПЛЕНО** два англійські стежні човни — „Рочбон" і „Копейнес".

— **В МАРСЕЮ** вперше від припинення воєнних кроків спустили на воду новий торговельний корабель місткости 4.550 тон.

— **У ЛЬВІВЩИНІ** розпарцелювали земельні добра гр. Потоцьких.

— **СОВІТСЬКИЙ** уряд зліквідував дипльоматичні станиці на терені Бельгії, Норвегії та Югославії.

— **ВІДЖИДІВЛЕННЯ СЛОВАЧЧИНИ.** У східній Словаччині появився розпорядок про обовязок для жидів носити опаски на лівому рамені. У Братиславі мають побудувати окремий бльок для жидів, щоб їх усунути з середмістя.

Напруження на Далекому Сході зростає

Дійде до війни з Америкою, чи ні? Питання це живо цікавить нині кожного японця та є головною темою японської преси.

Японія не бажає собі війни з Америкою. Але теперішнє напруження у відносинах між тими обома краями, що його початком і причиною є без сумніву постава Злучених Держав до Японії, витворило в широких політичних і господарських кругах Японії переконання, що війни з Америки таки не дасться оминути. Японці не є сліпі. Вони бачать добре, як Америка всіми силами й способами намагається японським плянам і прямуванням на Далекому Сході не тільки протиставитися, але їх прямо нівечити. У Східній Азії Америка має свої інтереси. Китайсько-японський конфлікт — це для Америки побажана нагода для ослаблення Японії. Очевидно, що Америка всіми засобами піддержує також китайський спротив.

Така політика Америки супроти Японії датується не від нині. Вона почалася негайно по закінченні світової війни. Тоді то видано в Америці закон, що ним заборонено суворо переселювання японців до Злучених Держав. Крім того Америка вимогла на Англії, щоб та домагалася звороту Китаєві Тсінґтау. Договір девятьох і договір чотирьох держав Америка також використала проти Японії. Вона анектувала Гаваї та Філіпіни й у міжчасі навязала, наперекір Японії, тісні взаємини, особливо господарські, з Австралією та Китаєм. Теперішня політика Америки, як це самі японці підкреслюють, має багато подібностей до політики президента Рузвелта по японсько-російській війні. В часі війни тодішній президент Теодор Рузвелт ставився до Японії дуже приязно та навіть перейняв ролю посередника між Росією і Японією, з виразними симпатіями саме до Японії. Але, як тільки війна закінчилася, він своє відношення до Японії різко змінив. Так, напр., у 1905 р. він заявив, що майбутність Америки далеко більше залежить від Далекого Сходу, ніж від Европи. За його влади були й відомі переслідування японських школярів у Каліфорнії. Він далі зажадав від американського морського уряду перевести досліди та повідомити його, чи Америка була б у силі збудувати таку фльоту, щоби могла продовж одного року побідити Японію. Концепція американської фльоти двох океанів походить також із часів Теодора Рузвелта.

Японія з повним спокоєм вичікує дальшого розвитку подій. Вона не бажає собі війни з Америкою, але, якщо війни не дасться оминути, то хай вона — на думку японців — приходить негайно. На випадок вибуху війни, японці загально не сподіваються відразу якоїсь великої морської битви. Вони вважають, що Америка буде передовсім намагатися паралізувати їхню торговлю підводними човнами, торпедниками та літаками. Маючи це на увазі, Японія поробила відповідні старання, щоб довіз необхідних їй товарів і сирівців запевнити на всякий випадок і при всяких умовинах.

Назагал положення є дуже критичне, як повідомляють японські журналісти. Всі японські засоби обережности Америка кваліфікує як визов. Якщо б Америка мала більше зрозуміння до положення та життєвих потреб Японії — говориться в японських політичних кругах, можна б іще війну між обома краями оминути. Але в такій ситуації, як нині, *та війна буде, здається, неминуча*.

Американське населення проти війни

РИМ, 15. 5. — Адміралїція Злучених Держав наказала, щоби військові транспорти, які відходять для зміцнення американських залог на Гаваях, **відізджали** з пристаней вночі. Мета цього наказу — ясна. Американська влада хотіла оминути інцидентів населення, що противиться воєнній політиці Уошинґтону. Але з огляду на численні та енергійні протести американського населення, влада мусіла відкликати згаданий наказ. Згідно з італійськими повідомленнями в Бруклині Болтімор Темспе, іноді розігравалися бурхливі сцени. Родини американських вояків демонстрували проти того, щоб їх синів жертвувати уошинґтонській воєнній політиці. Підчас того, як завантажували на кораблі вояків, населення голосно проклинало воєнних підбехтувачів. З огляду на численні ворожі маніфестації, п-ні Рузвелт сильно обмежила свої виступи.

—o—

Американські маневри на Гаваях

БЕРН, 15. 5. — Американська преса повідомляє, що саме тепер на **гавайських островах** відбуваються **великі маневри**. Їх мета — привчити вислані на Гаваї сухопутні й летунські війська до тамошнього терену. Осередком тих усіх маневрів став найсильніше укріплений острів **Оагу**. В заливах цього острову є великі морські бази. Кажуть, що американська фльота вперше тепер буде виступати на задньому пляні тих вправ. У згаданих вправах бере участь від 35 до 45 тисяч сухопутних і летунських військ. На цих вправах уперше мають активно вжити **спадунів**.

Скарб і валюта Німеччини мають здорові основи

БЕРЛІН, 15. 5. — Райнгардт, державний секретар у німецькому міністерстві фінансів, заявив на конференції журналістів, що фінанси й валюта оперті в Німеччині на здоровіших підставах, ніж це було давніше. Німці не мають потреби шукати виходу в друкарській машині для сфінансування видатків, звязаних із війною. Із скарбових впливів виходить, що господарська потенція Німеччини однаково сильна у війні, як і в мирі, навіть виказує значну пружність, яка далеко не досягнула кульмінаційної точки. Скарбові доходи в господарському 1941 році осягнуть правдоподібно 30 мілярдів нім. марок.

При такій фундаментальній силі можна бути зовсім спокійним за рівновагу німецької валюти. Доходи населення постійно зростають і мають звижкову тенденцію. В Англії задовження виносить 148 мілярдів нім. марок, а німецьке не переступило 90 мілярдів. Це порівняння говорить само про значно корисніше фінансове положення Німеччини.

О. З.

Враження з Німеччини

(Продовження)

У часі ферій працює на ріллі молодь усяких шкіл: фахових, академічних, мистецьких, також урядовці в часі відпусток. Кожний почувається до обовязку й має це собі за честь допомогти рільникові у праці в цей тяжкий для батьківщини час. Крім німців, працює тепер тут цілий „Вавилон": полонені всяких рас та народностей, а також платні робітники: італійці, болгари, словаки, поляки — ну й немало наших земляків, що тішаться славою добрих робітників. Хоч неразь нарікають, бо відомо, що праця на ріллі тяжка, а працює переважно наша молодь, до тяжкої праці ще не дуже привична, — та все ж користь із цього для неї велика, бо навчиться модерного способу праці, навчиться цінити працю та заробить трохи гроша — бо праця, головно фізична праця, у Німеччині добре платна. Пересічний нефаховий робітник заробляє від 50 феників вгору за годину праці; значить, не багато менше, як платили в Польщі за цілоденну працю на полі.

Та не тільки на ріллі працює наша молодь, багато її по фабриках, різних варстатах та підприємствах. Працює наша молодь, працюють старші, працюють усі, що до праці спосібні, бо існує обовязок праці, від якого не повинен ніхто відмовитися, бо праця приносить честь!

В однім підприємстві, де я працював, працювала дружина вищого військового старшини, що був тоді на фронті, працювала, хоч, як матір, не була обовязана до праці, але хотіла вона дати добрий приклад та сповнити громадянський обовязок, запрацьованими грішми спомагала тих, що такої допомоги потребували.

Ранком по більших містах, чи фабричних осередках легко запримітити великанський рух праці — все спішить підміськими залізницями, автобусами, трамваями, колесами, а то й пішки, щоби на означену годину стати при варстаті праці. Все спішить, щоби не спізнитися, бо німецька точність не любить спізнення, навіть на кілька хвилин. Бачив я не раз, як мати виходить з дому й везе у візочку малу дитину, другу веде за ручку, щоби по дорозі оставити дітей у захоронці чи дитячому садку (вже перед год. 7-ою рано), а самій спішити до праці. Навчилися цеї точности й наші земляки, мусіли до точности привикнути, щоби не посоромитися, а коли раз привикли, то певно ціле життя будуть її придержуватися, а вона нам, о Господи, як потрібна.

Як сказав я, працюють усі — ну, й вислідки цеї праці слідні і для горожан і для держави. Життєва стопа пересічного робітника далеко вища, ніж була у нас у пересічно го інтелігента. Поглянути на німецькі села, вони куди кращі від галицьких містечок, де польська господарка і жидівський бруд надавали їм питомого польсько-жидівського нехлюйства, безплянового розбудування та загального вбожества. Там людські оселі збудовані пляново, в містечках, чи містах не видно різних „заулків" з горами сміття, дімки гарні, чепурні з квітниками та городцями, мешкання вигідно уладжені та просторі. Пригадую собі одно сільце над Одрою з 600 мешканцями, на вигляд містечко. Не бачив я в нім ані більших робітничих варстатів, ані фабрик, ані рільних господарств, і з дива не міг вийти, з чого ці мешканці живуть, а живуть добре, коли в селі дві великі крамниці, два „ґастгофи"-ресторани (чи там по нашому корчми) і дві пекарні. І довідався, що, крім кількох ремісників, решта — це робітники, що працюють по дворах у „баверів", які розкинені по полях недалекого села і заробляють там стільки, що мають за що і добре вбратися, і колесо (ровер) купити, щоби не ходити пішки і не тратити дорого часу, і добре зїсти, ну й пиза напитися. А як жилося нашим двірським робітникам, т. зв. форналям, — усі ми добре тямимо: були вони прикладами бідолах-батраків.

(Далі буде).

З нових видань

„СЛОВО О ПОЛКУ ІГОРЕВІМ". Ред. і вступна стаття Б. Лепкого. Укр. В-во, Краків. 62 стор. 8°.

До цілого ряду цінних видань Українського Видавництва в Кракові. долучилася нова книжка: „Слово о полку Ігоревім" — редакція і вступна стаття Богдана Лепкого. Книжка обіймає оригінальний текст, прозовий переклад Б. Лепкого і уривки з перекладів різних українських авторів на нинішню літературну мову. Видана вона чепурно й дбайливо, з гарною вінетою С. Гординського.

„Слово о полку"... Безсмертна поема незнаного українця, по всякій імовірності дружинника, перлина нашої літератури та наша національна гордість. Не диво, що будила вона творче зацікавлення наших поетів та письменників і вони перекладали поему з різним успіхом — одні ліпше, другі гірше. Лепкий зібрав кращі переклади, від Шевченка починаючи, та зложив із них одну цілість. Його ж прозовий переклад тим замітний, що автор, поруч досліввости, старався задержати ритміку оригіналу. У свому перекладі пояснює Лепкий і т. зв. темні місця поеми. Вони повстали при переписуванні поеми й зроблені несвідомо, а то й умисне, різними переписувачами. Між іншим пояснює Лепкий „дебрски сани" словами „Кисанева дебра", а не „гаддя в дебрах". Не знаю, чому в Лепкого є назва Плісневсько на Пл҃сньско, коли місцевість коло Підгорець, золочівського повіту, ще й досі зветься Плісесько. Деякі застереження викликує переклад: „уже тресну нужда на волю" — „уже вдарила нужда на волю", а слово „жажда" на „згага". Гординський „нужда" переложив „насилля", а слово „згага" має в нас значіння недуги. Що-правда, в Грінченка є на другому місці означення на слово „жажда" (з Куліша), але воно в нас замало вживане. Слово „бусови врани" перекладено на „бісові ворони", хоч — на мою думку — правильніше пояснює К. Мейер слово „бус", „бусовий" — як „сіро-чорний".

Переклади віршем різних авторів — усі гарні, а декотрі просто мистецькі. На цілість зложилися переклади Шевченка, Максимовича, Мирного, Руданського, Щурата, Лепкого і Гординського.

Укранське В-во зробило добру прислугу, видаючи величню лицарську поему з нашої сизої давнини — тепер, у часи великих світових подій, коли Европа, а з нею цілий світ, переороджується під гук гармат і грюкіт летунських бомб.

Коли ми при виданнях „Слова о полку", то не від речі буде спинитися на німецькому виданні: Карль Г. Маер: „Дас Ігорлід", що вийшло в 1933 р. накладом Українського Наук. Інституту в Берліні. Як видно з заголовної картки, і автор і Інститут лишили чомусь і в наголовку і в іменах князів і в назвах місцевостей російську вимову. Автор називає „Слово" гордістю української творчости й відмовляє москалям права на „Слово", але в вимові лишає російську вимову. Отже: Ігор, Кієф, Черніґоф і т. п. Треба нам на майбутнє буде пильно дбати про те, щоб такі речі не повторювалися. Адже українська вимова буде першим і наявним доказом українськости нашого найстаршого архитвору.

Р. К.

Юрій Яновський: ЧОТИРИ ШАБЛІ, роман. Прага, 1941. Видавництво „Колос". Стор. 224.

Один із визначніших прозаїків Наддніпрянщини — це Юрій Яновський, якого повість „Чотири шаблі" перевидано оце в Празі.

Яновський родом із Одесси. Революцію переживав молодим юнаком і революційні події формували його душу. Вже в ранній молодості відчув він і зрозумів твердий закон життя, про який говорить один із героїв роману: „Сила й воля до життя — ось найсправедливіший закон. Хватай за горлянку і відбери зброю, а потім хай кажуть, де справедливість".

Ця атмосфера боротьби і завзяття є властивим духом цілого твору.

Яновський змалював епізод революції, якого не змалював досі ніхто: це той епізод, коли то французькі та інші війська держав антанти висадились у пристанях України та намагалися диктувати розбурханій революційній стихії. Ця стихія змела війська антанти в море, отаман Григоріїв став тоді фактичним диктатором чорноморського побережжя. В хаосі революції родились нові типи боевиків, із психікою людей, що борються наосліп, неорґанізовано, але в душі носять любов до батьківщини та бажання завести в рідній країні новий, кращий лад. Ці типи — це герої роману „Чотири шаблі". Шахай, Шворень, Галата, Марченко, Вирівайло, Остюк — це одні з тих безіменних героїв революції, яких геройських чинів ніхто не записав і яких подвиги нераз топились безслідно в морі революції, тому, що були безпланові, неорґанізовані й часто безцільні.

Читаючи роман Яновського, мимохіть думаємо, що якби український народ, при всій своїй войовничості, героїзмі, вмів був замість дрібних повстанчих загонів створити одну орґанізовану збройну силу, то з таких Шахаїв, Остюків, Марченків могли вирости справжні будівничі життя на Сході Европи.

Яновський — це вже не лірик, що береться не за своє діло, за повість; ні, Яновський має вроджений талант для таких романів, як „Чотири шаблі". Через те в його творі не знайдете дослівно ні одного банального, утертого образу. Все тут створене, все доцільно вжите, все живе й цікаве, бо правдиве.

Герої повісти чинами доказують, що в їх батьківщині „ще не загинула честь і хоробрість" і не деклямують фраз про силу, волю і героїзм, але борються тому, що в їх душах є „справжня мужність". Вони знають, що „слава людська росте з єдности й відваги", і вміють боротись у єдності та згоді. Повість Яновського — це шматок життя, не лиш набір слів. Яновський бистрий обсерватор життя, знавець душі війська, повстанці — ним змальовані — це справжні вояки з крови і кости, це типи, які мають виразно зарисоване індивідуальне обличчя, характер. Автор не рисує шабльонів, паперових героїв, як це часто буває в нас у повістях про революцію. Яновський малює живих, правдивих людей і в тім вартість роману. Якщо в романі є чимало ліризму, романтичного елементу, то цей „романтизм", так, як і романтизм Хвильового Миколи, є орґанічним, не надуманим штучно, як літературне штукарство.

„Чотири шаблі" має і ту цінну прикмету, що цей роман своїм духом наскрізь український: герої роману виростають з українського ґрунту, їх чини — наше продовження чинів тих запоріжців, про яких герої роману люблять і співати і багато говорити. Співають вони навіть карпатську пісню: „Верховино, світку ти наш", бо душею звязані з цілим українським народом.

Змальовуючи долю повстанчого загону, Яновський зображує типів, що боряться на власну руку і не мають звязку з ніякою владою в місті, але в них здорові інстинкти: вони знають, що головна хиба і помилка Хмельницького була в тім, що він ділав половинчато і не мав відваги знищити Польщі зовсім, вони знають, що Кальнишевський згинув на засланні, що козаки, отамани вміли чудесно вмирати за волю, та не мали сил перемагати ворога орґанізованим усенаціональним змаганням. Яновський слушно не признає мучеництва й культу терпіння для самого терпіння, бо розуміє, що з самого мучеництва і бездільних розпучливих чинів не родиться тривке державне життя.

Автор кидає одного з героїв у Париж, в Европу, і то не зовсім умотивовано. Таких психольоґічно неумотивованих епізодів у романі є більше і це одна з хиб твору. Проте Яновський, підо впливом імпресіонізму та експресіонізму намагався створити свій власний стиль і свою індивідуальну техніку. Це йому подекуди вдалося, і слабі сторінки твору бліднуть перед її гарними прикметами.

„Чотири шаблі" — це безперечно одна з найцінніших повістей нашої пореволюційної літератури.

Ол. Бабій.

НОРВЕЖЦІ ВДОВОЛЕНІ З ПОБУТУ В НІМЕЧЧИНІ

ОСЛЬО, 15. 5. — Цими днями вернулося з Німеччини до Норвеґії біля 800 норвезьких моряків, що попали минулого року в полон. Їх перевіз німецький корабель з Бремену до Осля. Всі норвезькі щоденники підкреслюють з цієї нагоди і на основі оповідань полонених з повним признанням добру поведінку з ними в Німеччині. При цьому зазначують, що німцям прислугує право задержати полонених до кінця війни, а цим звільненням Німеччина дає докази призні до норвезького народу, коли Анґлія примушує полонених карами вязниці чи іншими репресіями до служби на анґлійських кораблях.

Із звідомлень цих часописів довідуємося, що частина норвежців, які саме вернулися до своєї батьківщини, перебувала якийсь час разом з анґлійськими полоненими на терені Франції. Вони оповідали, що анґлійські полонені моряки не поводилися з ними добре й що було немало прикрих інцидентів.

—o—

ВЖЕ ГОДІ ВІДБУДУВАТИ АНҐЛІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ

ШТОКГОЛЬМ, 15. 5. — Лондонська пресова служба повідомила, що „члени палати громад зібралися у вівторок в іншому будинку. В новій салі були всі необхідні для парляментарної церемонії предмети, і навіть фотель предсідника, що нагадував фотель зі старого парляменту".

Одночасно на вступі нарад Черчіль повідомив, що будинок анґлійського парляменту знищений і що його вже годі відбудувати. Вкінці він зазначив, що „на всякий випадок зарезервували ще третій будинок для нарад парляменту".

—o—

— МИНУЛОГО року засновано окремий відділ орґанізацій французької самоходової промисловости, що по закінченні підготовчих праць присвячує тепер головну увагу питанню унормування самоходових типів та складових частин. У програмі відновлення продукції передбачено очистити французьку автомобільну промисловість від чужих, зокрема американських капіталів. Орґанізаційний комітет по відповідних переговорах із дотичними німецькими властями дістав згоду на продукцію самоходів, особливо вантажних, із тих сирівців, що французькому господарству стоять до розпорядимости та що їх зможе йому відпустити ще й з своїх запасів Німеччина.

— НІМЕЦЬКІ холодільні для французьких фабрик консерв має доставити німецька індустрія на основі окремого договору, що його підписано між поодинокими німецькими й французькими фірмами.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

15. Пятниця — † пр. Теод. П.
17. Субота — прмч. Пелягії.

— УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ХОР під проводом Володимира Божика, після концерту в Кракові 12. травня ц. р., що пройшов із великим успіхом, виїхав на гостинні виступи до Ясла, Ряшева і Нім. Перемишля, де дає концерти 15-го і 16. ц. м. Відтак виїде УНХор до Ярослава, звідтіля до Люблина, де дасть концерти 19., 20. і 21. травня. Дня 25. ц. м. відбудеться репрезентативний концерт у Варшаві, 27. V. у Ліцманштадті, 28. V. у Каліші, 29. V. у Позені. Від 1. червня УНХор починає гостинні виступи в Берліні. Бажаємо йому якнайкращих успіхів у пропаганді української пісні!

— „ВОСКРЕСЕННЯ" — церковно-релігійний часопис. Ч. 2. 1941 р. — Зміст: Величає душа моя Господа; Євангеліє на Томину Неділю; Єром. Йоан: Невірний Тома; Культ Марії; Важливе дитяче слово; Х.: Св. Великомученик Юрій; о. О. Годунько: Як на Лемківщині приготовляються і святкують Великдень; „Смертію смерть поправ"...; Читай і роздумуй; Церковно-релігійні справи. — Стор. 32. В тексті 4 ілюстрації. Цей релігійний часопис під редакцією о. П. Хомина, що виходить двічі в місяць у Кракові (вул. Ясна 8/10), виконує своє велике завдання в ділянці релігійної обнови серед українського населення в Ген. Губернаторстві.

— „МАЛІ ДРУЗІ" — часопис для української дітвори, ч. 5 (11), травень 1941. — Зміст травневого числа: І знову місяць травень... О. Чмелик: У роковини смерти Івана Франка; В. Барагура: Перша льокація; І. Франко: Пригоди Лиса Микити; Іван Франко: Чим чую й чим бачу?; Роляник: Святий Юрій; Казка про княжну Олесю; Л. Глібів: Веснянка; Княжа слава; П. Мірчук: Ми, школярики малі; О. Підгірський: Наша мати; І. Франко: Вовк, лисиця й осел; Ану, розгадаймо!; Пригоди Тарасика. — Маленькі друзі: Ярза: Молитва; Бажання в Мамин день; Царівна-мишка; Дописи з Заславя, Прибишева, Заболоття й Парипсів; П. О.: Василько й коник. — Сторін 20, ціна 40 сот. — „Малі Друзі" заслуговують вповні на масове поширення серед української дітвори, бо вони виховують її у національно-патріотичному дусі.

— ЩОТИЖНЕВІ СХОДИНИ Секції Допомоги Українським Комбатантам та Інвалідам при УДК в Кракові, що припадали на пятницю, 16. ц. м. НЕ ВІДБУДУТЬСЯ. Чергові сходини в пятницю, 23. ц. м. в 19. год. — Управа Секції.

— СХОДИНИ АДВОКАТІВ І АПЛІКАНТІВ відбудуться в пятницю 16. V. в год. 19-ій при вул. Зеленій ч. 26/III/7. На порядку нарад актуальні справи. Усіх б. адвокатів просить узяти участь Провід Адвокатської Комісії. 2х

— УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ У БЕРЛІНІ. В суботу 24. травня ц. р. в год. 19 (7 веч.) відбудеться в Берліні, в салі Баха при Ліцовштр. 76, великий концерт українського хору ім. О. Кошиця під проводом Василя Осташевського, з участю концертової співачки Іванни Іваницької. Хор мужеський і мішаний у числі 40 осіб. Білети в ціні 1.50—4.40 РМ продають: Боте і Бок, АВАГ, КиДеВе, УНО й Українська Установа Довіря.

— СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ В БЕРЛІНІ. В неділю 25. травня ц. р. в Берліні, в салі Баха при Ліцовштр. 76, в год. 5. пополудні відбудеться величава Святочна Академія з приводу відомих трагічних роковин 23. і 25. травня. На програму зложаться: святочна промова, декламації, сольоспіви відомого українського оперового співака Теодора Юськова-Терена й виступи мішаного та мужеського хору під орудою Василя Осташевського.

— КУРС КРОЮ І ШИТТЯ В ЛЮБЛИНІ. УДК в Люблині організує 3-місячний курс крою і шиття, в якому можуть узяти участь дівчата міські й сільські, а також замужні жінки. Дозвіл на відкриття й ведення курсу вже є. Записи приймає Секретаріят УДК.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили працівники УЦК (в золотих): ред. Глібовицький В. 30, д-р Площанський О. 5, д-р Котик-Степанович О. 6, інж. Файґель Р. 6, м-р Конюх П. 5, інж. Ніщименко К. 3, о. Волков М. 10, Шевчик І. 5, Приступа П. 5, о. Хомутник П. 4, м-р Дужий М. 20, о. Нарожняк З. 5, м-р Яримович Р. 5, Богун В. 5, Врецьона О. 2, інж. Бойдуник О. 20, м-р Ценко М. 20, м-р Ничай В. 5, інж. Адамчук А. 5, Голинський М. 2, Филипович 3, дир. Мицик Р. 10, м-р Стецура О. 10, Яцишин І. 1.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили через Делеґатуру УДК в Тишівцях (у золотих): нотар м-р Зацерковний Богдан 50, д-р Заяць Маркіян, ветеринар 50 (в тому 25 зол. як зворот позички в „Студент. щадниці" у Львові), д-р Коморовський Володимир, лікар 10, кооп. „Солідарність" у Замлиню 10, м-р Тершаковець Зиновій 5, Тершаковець Анастазія 5, Трохимович Осип, Дубина 3, Копачівський Теодозій, учитель, Зубовичі 2, Білошевич Микола 2, Михаліха Іван, учитель 3, Білошевич Тома 1, Гресюк Яків 1, Петришин Евген, учит. 3, Дідич Іван, учит. 1.62, Шумейло Михайло, учит. 2, Дедик Іван, учит. 1, Литвинишин Осип 1, Лапчак Осип 1, Жук Корнило 1, дрібні датки нижче 1 золотого 6.50, разом 159.12.

Малий фейлетон

До Ека

О, Еко,
Шкода, що ти так далеко!
Бо за твої останні фабрикати
Я хотів би тобі поґратулювати.
За лютень, як ти рисував „Парнаса" —
То було перша кляса!
Мушу тобі покадити!...
Як ти то вмієш робити?
Даси штих там і чертку тут
І виходить... Кархут!
Або чертку тенди — чертку сенди,
І виходить — расовий Єндик!...
Або дві чертки і ніс крепкий —
І виходить Льоньо Лепкий!...
За ті карикатури, Еко,
Я цмокнув би тебе в пащеку.
Але рівночасно маю ляк,
Бо ти є страшний худак.
Що буде, як ти — дайми на то —
Перенесешся ген там то?...
Якщо було би більш таких, як ти —
То чорт бери.
Але ти є одинокий в нас,
А є воєнний час.
Тому прохаю краківський УДК
Більше дбати про Е-Ка.
Там тої крупи, чи мармоляди,
Давайте йому не від паради.
Але й ти сам не кажи — гоп!
Вважай, що ти вже старший хлоп.
Наприклад — про це мовчати годі:
Якщо ти один в народі,
То трохи менше кури шпортів,
А щось із ліпшої сорти!...
А то з себе зробив чисту димарню,
І каварню.
Взагалі менше дбай про етикету,
А більше — про дієту.

*

Тих кілька заміток на марґінесі
Пишу в національнім інтересі.

ФЕДЬ ТРИНДИК.

Англ. знавець про німецькі втрати на Балкані

ШТОКГОЛЬМ, 15. 5. — Всупереч поширюваним англійським інформаціям про величанські втрати німецьких збройних сил на Балкані, знаний англійський військовий знавець **Фразер** мав заявити в авдиції лондонської інформаційної служби дослівно ось що: Німці осягнули цю перемогу при дуже незначних втратах. Крім цього Фразер мав сказати, що німецька армія є „найкраще змоторизована й змеханізована на цілому світі", дарма, що досі поширювано опінію, немов то англійська панцирна зброя краща, ніж німецька.

Бомбардування Олександрії

РИМ, 15. 5. — Головне Командування Італійської Армії подає:

Ескадри німецького летунського корпусу заатакували на **Мальті** морську базу Ля Валетта. Спалахнули пожежі, один літак знищили на землі. У боях з ворожими ловецькими літаками німці зістрілили два ворожі літаки типу Герикен.

У Киренаїці ворог намагався за допомогою повзів зробити сильний випад з Тобруку, але італійські війська його відбили зовсім легко. Італійські частини завдали ворогові поважні втрати в людях та панцирній зброї, захопили полонених і скорострілли.

Підчас боєвих дій на фронті **Солюм**, про які згадував вчорашній воєнний комунікат, італійці захопили полонених, панцирну зброю і шість гармат. Італійська протилетунська артилерія зістрілила два літаки типу Герикен.

Ворожа летунська атака на **Бенґазі** спричинила тільки незначні матеріяльні шкоди в мешканевих дільницях. Є кілька осіб ранених між цивільним населенням.

У східній частині Середземного моря італійські літаки заатакували ворожий транспорт під охороною і вдатно збомбардували великий корабель. Ескадра італійського летунства заатакувала морську базу в **Олександрії** та успішно обкинула бомбами військові обекти в порті.

У Східній Африці артилерійський вогонь у районі **Амба-Аляджії**, де італійці дуже легко відбили нову ворожу атаку.

За прикладом маршала Петена

АТЕНИ, 15. 5. — З Греції доходять вісті, що новий грецький уряд задумує перевести слідство проти всіх грецьких громадян, що штовхнули край у воєнну пропасть під диктатом і для інтересів Англії. Судове слідство має бути, з уваги на очевидні докази підпорядкування попереднього уряду волі й впливам Лондону, сильно упрощене. Очевидно, виконання присудів нелегке, бо головні виновники втікли перед виміром справедливости, забираючи з собою золото, власність народнього скарбу.

Війна в Іраку

БЕЙРУТ, 15. 5. — З Баґдаду подають, що широкі простори довкруги Баґдаду залили водою, щоб перешкодити англійським військам наступати на Баґдад. Іракське військове звідомлення стверджує, що „три ворожі бомбовики перелетіли у вівторок над військовим табором в Альмусаї та скинули кілька бомб, що спричинили тільки незначні шкоди. Зістрілено один літак і його залогу забрано в полон. Інший англійський бомбовик перелетів у вівторок ранком над Моссулем, та його примусив осісти один іракський ловецький літак. Ввечері англійські бомбовики перелетіли над іракськими військовими таборами, та їх прогнали іракські ловецькі літаки, заки вони могли скинути бомби. Іракські літаки продовжували свою стежну діяльність. Усі літаки вернулися до своїх баз. Один анґлійський бомбовик скинув бомби, та без успіху.

Перший договір між Німеччиною та Хорватією

БЕРЛІН, 15. 5. — Хорватський уряд підписав з німецьким урядом умову про вислику на роботи до Німеччини 54.000 безробітних фахівців у промислі, ремеслі й хліборобстві. Досі всіх хорватських робітників було в Німеччині тільки 12.000. Тепер буде разом 66.000. Це перший договір молодої хорватської держави. Його підписання відбулося серед торжественних настроїв. При цій нагоді виголосив міністр **Петріч** промову, *зазначуючи корисне значіння господарської співпраці Хорватії з Німеччиною.*

З українського життя

ХОЛМЩИНА.

З ПРАЦІ ДЕЛЕҐАТУРИ УДК У ТИШІВЦЯХ.

Тишівці — це містечко з населенням до 5 тисяч, із поважним відсотком українського населення, сильно спалене підчас цієї війни. На передмістю „Майдан" є дуже гарна церква, яка щасливо перетривала наступ „кракусів". На місці розваленої церкви в „Дубині" стоїть недавно поставлений памятковий хрест і тільки на „Замлині" покищо пусте пасовисько й корчі вказують, що там також стояла церква.

Делеґатура обіймає 4 волості: Тишівці, Кітличі, Рахані та Лащів. У цих волостях є поважний відсоток українського населення, що з вдоволенням повітало рішення п. Крайсґавптмана про обсаду двох волостей, Тишівець і Лащева, секретарями-українцями, а то тим більше, що „кракуси" ще й тепер, де тільки можуть, використовують своє становище на некористь українського населення. Ще й тепер трапляються випадки повороту до православної церкви українців. Треба сподіватися дальшої обсади волосних урядів урядовцями-українцями, а то тим більше, що 18 інтеліґентів із повіту Замістя покінчило адміністраційний курс у Люблині.

Делеґатура розпочала працю від 1. березня ц. р., від часу реорганізації і прийняття постійного урядовця. Делеґатура має 184 членів, у терені є зорганізованих і діяльних 16 УОТ-ів, 11 Куренів Молоді, в кожній місцевості є муж довіря, при волостях є волосні делеґати. Відбуто кілька поїздок у терен, 16. III. відправу мужів довіря, на якій обговорено важні орґанізаційні, господарські та культурно-освітні справи Роздано поміж незаможним населенням невеликі американські дари та 283 пар черевиків. Щоденно полагоджує канцелярія інтересантів, тепер переважно в справах континґенту. Праці в Делеґатурі допомагає у великій мірі учительство, що працює переважно в УОТ-ах, проводить вечірні курси, підготовляє вистави, концерти. На 21 українських шкіл у терені є 23 учителів та 1826 дітей.

Від квітня ц. р. прийняла Делеґатура другого постійного урядовця для справ молоді, бо справа виховання молоді під сучасну пору дуже пекуча. Приходить час Зелених Свят, де на руїнах давнього Червеня зійдеться молодь Холмщини, щоб зробити підсумки праці за минулий рік.

Праця Делеґатури повинна щораз то краще розвиватися, бо має до цього відповідні умовини.

ГРУБЕШІВ.

За нами рік часу важкої орґанізаційної праці. На свіжім терені, спустошенім польською владою, треба було зачинати працю від основ. А це не легка справа, тим більше в военному часі. Та українська молодь пішла за голосом серця. Серце наказувало їй любити все, що рідне, близьке, дороге, все, що українське. І молодь ця кинулася до праці, щоб розбудити своє рідне життя в куренях молоді та УОТ-ах. Зростають успіхи: курінні й районові свята молоді, повітове свято молоді в Грубешеві, 6 курсів-таборів для молоді (Сагринь, Монятичі, Міяни, Ухані, Городло, Крилів) — це вже наш профіль. Працю в УОТ-ах веде переважно молодь, що горнеться до книжки, вистав та пісні. Перед нами знову весна. Знову треба буде показати громадянству висліди нашої праці з куренів і зимових сходин. Мусимо знову зорґанізувати збірні свята весни, про що подбають районові та курінні провідники, щоб старше громадянство побачило нас знову здорових, струнких і життєздатних на площі вправ. Із завзяттям прямуємо до кращого Завтра, до нашого довгожданного Свята Весни.

Учасник.

СВЯТО МОЛОДІ В ВАРШАВІ.

В день св. Юрія, 6. ц. м., відбулося в салі старшин при УДК одно може з найбільш удалих свят УДК, а саме свято молоді. Свято складалось із 3-х частин. Першу частину виповнили: молебень і посвячення прапору, промови о. прот. Пащевського, полк. М. Поготовка, голови УДК та референта молоді Е. Поліщука. Промовці закликали вірно стояти під рідними прапорами. Друга частина — літературно-концертова. Виступали тут юначки та юнаки з декламаціями, промовами та співом „Гей, нум, хлопці, до зброї!". Третю частину виповнили ігрища молоді, а саме: вежі, фехтунок-поєдинок та дівчата в українських народніх строях вивели дуже гарно українські веснянки-гагілки. Присутніх біля 300 осіб. Свято пройшло серед надзвичайно піднесеної атмосфери та полишило незабутнє враження.

п-я-к.

Зі спорту

ПЕРША ВИСОКА ПЕРЕМОГА „СЯНУ".

Сян — Німецька військова дружина (Журавиця) 9:2 (6:0).

Дня 11. ц. м. розіграла перша дружина Сяну в Нім. Перемишлі товариські змагання з військовою німецькою дружиною з Журавиці. Хоч сяновики виступили без Гуцула, та скріплені Лапичаком у залозі і Турком у нападі, творили дружину скору, пробоєву та стрілево вироблену. Ініціяторами загрань були Турко, Хитра та Суський. Богурат та Замірський помалу дотягаються до тієї трійки. Воротар сповнив своє завдання. В помочі творив добру запору для противника Дутко, а в залозі Зілинський.

Гості були дружиною мало зіграною та не мали під воротами щастя. Їхній воротар мав багато праці та своєю посвятою вирятував дружину від ще вищої програної.

Гру починають гості та з місця переводять атаку на ворота Сяну. Мяч вибиває Зілинський, подає його Федоровичеві, цей Хитрі, Хитра Туркові, а Турко стріляє й є вже 1:0. Гості депримуються. Це використовує Сян і продовж 10 хвилин стріляє три ворота зі стрілів Турка (2) і Замірського. У 18 хв. замішання під воротами Сяну виясню Лапичак. Мяч іде на середину, його перейняв Богурат і стріляє бомбу на ворота, та мяч минає поперечку. В 42 хв. ненадійно Турко головою та Богурат у 44 хв. стріляють два дальші ворота. До половини 6:0. По зміні площ гості натискають на ворота Сяну, та без успіху. Сян робить випад і здобуває зі стрілу Хитри у 53 хв. сьомі, а в 54 хв. зі стрілу Замірського восьмі ворота. Гості стараються тепер за всяку ціну стрілити ворота. Це їм вдається у 65 і 75 хв. На цьому кінчаються їхні успіхи, бо впадають на силах. Ініціятива переходить знов до сяновиків, що без перерви бомбардують ворота противника. У 83 хв. Суський стріляє девяті та останні ворота дня. Видців біля 700. Суддя п. В. Мельничин.

В неділю 18. 5. Сян розіграє в Нім. Перемишлі змагання за мистецтво з „Лемком" із Сянока.

ЛЕМКО (Сянік) — КЛК (Ярослав) 5:0.

Дня 11. 5. стрінулися в Сяноці Лемко з Сянока із КЛК я Ярослава в мистецьких змаганнях українських дружин Ґен. Ґубернаторства. Заслужено виграла фізично краща місцева дружина. Видців біля 1000.

БУРЕВІЙ (Сосниця) програє воковером 3:0 із ЛЬВОМ у Радимні.

В рамцях мистецтв українських дружин Ґен. Ґубернаторства із II. ґрупи „Буревій" із Сосниці мав розіграти змагання в дні 11. 5. із „Львом" у Радимні. „Буревій" до цих змагань не поставився й тому програв воковером 3:0, віддаючи цінні точки місцевій дружині. Це є уже другий випадок, де українська дружина не ставиться до гор і легковажить собі спортову дисципліну.

Практичні поради

ПРО ОЩАДНЕ ПРАННЯ.

Щоб заощадити мило, треба вчитися прати „по военному". Отже, в першу чергу, не забруджувати надто білизни: краще зміняти її частіше, тоді буде менше труду й піде менше мила. Не тримати брудну, ще й вогку, білизну довший час, а прати її кожного тижня і то в мякій воді, найкраще в дощівці, що її слід збирати в призначеній для цього бочці. Коли нема на селі ринви, щоб нею дощівка збігала, зробити собі жолобець із дерева, або збити ринву з двох дощинок і прикладати її хоч би на штахети перед домом. Коли нема довший час дощу, наносити води з ріки. Воду до прання змягчує луг. Загалом до намочування білизни, як і до виварювання її, тепер уживають господині здебільша лугу, бо від нього білизна не тільки краще пускає, але не жовкне так, як від соди чи мила.

Найкращий луг — із березового попелу, а найсильніший — із твердого дерева. Попіл треба пересіяти від вугілля і звязати його в такий мішечок, як до сиру, чи в стирку й дати до більшого баняка з водою, щоб на кухні дещо покипів. Можна також насипати чистого попелу в баняк, залити кипятком та поставити отак на цілу ніч, щоб „натягнув". Луг, коли вода остигне й попіл осяде, злити обережно до іншої посуди й в потребі доливати до води, в якій намочуємо білизну до прання та до води при виварюванні білизни. У пляшках можна собі тримати луг на всяке менше прання, миття посудини, підлоги і т. д. Що луг не нищить білизни, можемо переконатися тим способом, що мішечок до роблення лугу служитиме довгі часи. Перучи при допомозі лугу, потребуватимемо дуже мало мила, хіба намилюємо більше забруджені місця: комірці, дуди при рукавах, переди запасок чи фартушків і т. п.

Коли є прання, треба з вечора посортувати білизну, налити в балію холодної води чи дощівки, підпущеної лугом, та накласти до неї білизну: наспід грубшу й бруднішу, наверх тоншу, чистішу. Так має мокнути цілу ніч. Рано перепирається білизну в тій самій воді, починаючи від того, що на верху. Вже перепране перекидається до другого, чистого, цебрика. Отак переправши з першого, в холоднім лузі, налити гарячої води й перепирати штуку по штуці, намилюючи найбрудніші місця. Замість натирати кожний кусень зокрема, деякі господині крають мило на кусні, розварюють його та в тій же гарячій воді перепирають білизну, час-до-часу змінюючи воду. Це дуже заощаджує мило. Перепрану таким чином білизну треба вкинути до баняка з холодною водою, підпущеною лугом, і варити — від закиплення води 20 до 30 хвилин. Опісля білизну треба вибрати, перепрати в гарячій воді, переполокати в чистій теплій воді й на ніч налити холодною чистою водою. Рано переполокати в тій самій воді. Хто захоче, може легко пофарбкувати, що треба — накрохмалити.

Памятаймо: **білизну конечно треба виварювати!** По селах, де не кожна господиня має баняк на білизну, Секції Господинь повинні такий баняк закупити й позичати його своїм членам. Так само повинні купити машинку-терку, замість маґлівниці, а навіть машинку до викручування білизни, що дуже облекшує й приспішує працю, а при тому ощаджує білизну. Це була б велика користь членів Секції із свого членства.

Прання білизни на річці, в холодній воді, треба раз на все закинути. Це й нездорово й, урешті, невиварена білизна ніколи не буде чиста й здорова. Треба ще не забувати, що кольорів не виварюється і не намочується на ніч, бо можуть вилиняти.

Порадила досвідчена господиня.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: **Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол.**, 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: **1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.**
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: **30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово.** Матримоніяльні **по 50 сот. за слово.**
КНИЖКИ: **Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.**

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": **Передплату треба вносити згори. Передплата однакова в краю й закордоном.** Часописи на кредит не можемо висилати. **При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.**
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: **Гроші на передплату чи книжки в Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.**
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. **Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.**

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79